

**ORKLAND
KOMMUNE**

ORKLANDSTEMMEN 2019

- Analyse av utvalgte tema

Vedlegg til Kommuneplanens samfunnsdel 2020-32

Innhold

Innledning.....	2
Intensjonsavtalen som utgangspunkt for arbeidet med Orklandstemmen	2
Utforming av spørreundersøkelse og datainnsamling	3
Spørreundersøkelsen – tre overordnede tema.....	3
Slik gikk vi fram for å sikre en god gjennomføring av undersøkelsen	3
Slik har vi gått fram i analysearbeidet	6
Fritekstanalyse med utgangspunkt i kommunens fire roller	6
God oppslutning - Disse har svart på spørreundersøkelsen	7
Slik lyder Orklandstemmen!	9
Hvordan har innbyggerne det i dag?	9
Hva er innbyggerne opptatt av når vi bygger ny kommune?.....	11
Hvordan ønsker Innbyggerne selv å bidra i utviklingen av ny kommune?.....	16
Oppsummering – dette tar vi med oss inn i samfunnsplanen!	17
Orklendingen trives godt med sitt nærmiljø og er opptatt av å ta vare på det	17
Orklendingen er engasjert og vil bidra, med god støtte fra kommunen	17

Innledning

Formålet med Orklandstemmen har vært å finne ut hva innbyggere er opptatt av i byggingen av ny kommune, og hvordan de opplever å være innbygger i en av Orklandskommunene I dag. Orklandstemmen åpner for direkte tilbakemeldinger til kommunen I form av fritekstfelt. Dette gir et godt grunnlag for arbeidet med samfunnsdel, andre planer og innretning av tjenester.

Rapporten «Orklandstemmen i tall» ble utarbeidet etter endt spørreundersøkelse, for å gi et overordnet bilde av Orklandstemmen. «Orklandstemmen i tall» viser de overordnede og ufortolkede resultatene for spørreundersøkelsen totalt, kun den rene fordelingen av svar på de ulike spørsmål og alternativer. Svar på spørsmål i form av fritekst er ikke inkludert i denne rapporten. Rapporten beskriver også bakgrunn og fremgangsmåte for undersøkelsen, og forskningsprosjektet Orkland inngår i på grunnlag av undersøkelsen.

Datamaterialet i Orklandstemmen inngår som grunnlagsmateriale i kommuneplanens samfunnsdel. I den forbindelse har vi sett behov for et supplement til «Orklandstemmen i tall», for å gjøre analyser av datamaterialet. Det danner grunnlaget for denne rapporten. Kun svar fra respondenter med bostedsadresse Orkdal, Snillfjord, Agdenes og Meldal er inkludert i analysen. Samtidig har vi vurdert datamaterialet opp mot Steinkjers tilsvarende undersøkelse fra 2018.

Hensikten med undersøkelsen er å fange opp innbyggernes vurderinger av en rekke forhold ved kommunen som bosted, og i kraft av å være meningsbærere bosatt i kommunen. Den relativt høye svarprosenten i undersøkelsen gir i så måte et godt kunnskapsgrunnlag og pålitelig bilde av innbyggernes meninger samlet for Orkland.

Analysen i denne rapporten er ikke uttømmende. Datamaterialet kan brukes videre i kommunens planlegging sammen med ulike former for medvirkning og analyser.

Intensjonsavtalen som utgangspunkt for arbeidet med Orklandstemmen

Intensjonsavtalen har følgende mål: «Vi skal sammen utvikle en aktiv, attraktiv og miljøvennlig kommune som et sterkt tyngdepunkt i sørvest-Trøndelag.

Dette skal realiseres gjennom:

- *Vekst og utvikling i alle deler av kommunen.*
- *Et enda bedre tjenestetilbud enn enkeltkommunene kan tilby.*
- *En rasjonell og veldrevet organisasjon som sikrer best mulig ressursutnyttning.*
- *Et lokaldemokrati som er åpent og engasjerende og samspiller med næringsliv og frivillig sektor.*

For å nå målet må vi utvikle kompetanse på analyse slik at vi kan dra nytte av Orklandstemmen som kunnskapsgrunnlag i planleggingen. Vi må bruke datamaterialet til å utvikle nye måter for innbyggerinnovasjon og samskaping.

Utforming av spørreundersøkelse og datainnsamling

Som det fremgår av rapporten «Orklandstemmen i tall» har vi hatt utgangspunkt i Steinkjers tilsvarende spørreundersøkelse *Folkestemmen* når vi laget Orklandstemmen. De fleste spørsmålene er derfor hentet fra *Folkestemmen*, men vi har lagt til noen spørsmål. Undersøkelsen åpner med en rekke bakgrunnsspørsmål, før den går videre til spørsmålsgruppene. Bakgrunnsspørsmålene er senere lagt til grunn som sorteringsvariabler, det vil si vi har sortert datamaterialet med utgangspunkt i disse.

Følgende bakgrunnsspørsmål er brukt i undersøkelsen:

- Bostedskommune
- Kjønn
- Fødselsår
- Utdannelsesnivå
- Sivilstatus
- Forsørgeransvar (barn under 18)
- Hovedbeskjeftigelse
- Antall boår i kommunen
- Politiske verv
- Verv i frivillig organisasjon
- Stemte du ved forrige valg

Spørreundersøkelsen – tre overordnede tema

Spørreundersøkelsen er utformet slik at den omhandler tre overordnede tema (spørsmål og svaralternativer er tilgjengelige i eget vedlegg). Vi har lagt denne grupperingen av spørsmålene til grunn i analysen.

For det første har vi stilt en rekke spørsmål om hvor fornøyde innbyggerne er med ulike forhold ved sitt bosted. Noen av spørsmålene viser konkret til forhold ved kommunen spesifikt (for eksempel klimafokus, oppvekstvilkår, teknologibruk), andre spørsmål er mer åpent formulert (for eksempel tilgang på boligtomter, arbeidsplasser, møteplasser, turstier, offentlig transport). Innbyggerne har også blitt spurt om de ønsker å anbefale venner å flytte til sitt nærområde.

For det andre har vi bedt innbyggerne rette blikket framover, gjennom å svare på hva de er opptatt av når vi bygger den nye kommunen. Vi har både stilt konkrete spørsmål (for eksempel hvilke kommunale områder som bør prioriteres økonomisk, hvordan kommunen bør markedsføre seg) og åpne spørsmål om forventninger til ny kommune, hvor innbyggerne kunne formulere svaret i fritekst.

For det tredje har vi spurt innbyggerne om hvorvidt og på hvilken måte *de* ønsker å bidra i utviklingen av kommunen.

Slik gikk vi fram for å sikre en god gjennomføring av undersøkelsen

Rapporten «Orklandstemmen i tall» beskriver i grove trekk hvordan vi jobbet for å nå ut med undersøkelsen, og for å sikre god og representativ deltakelse. Det ble jobbet bredt og kontinuerlig med undersøkelsen for å sikre god deltakelse. Vi utdyper dette under:

Metode for datainnsamling

Orkland har i likhet med Steinkjer kommune basert seg på bruk av kommunen(e)s SMS-varslingsystem for å invitere innbyggerne til å delta i undersøkelsen. SMS ble sendt ut til alle over 16 år med telefon registrert på bostedsadresse i Orkdal, Meldal, Snillfjord eller Agdenes, med unntak av de som har reservert seg mot å motta reklame på telefonen. Totalt gikk det da ut SMS til 11704 innbyggere. SMS inneholdt lenke til undersøkelsen, slik at mottakerne kunne besvare undersøkelsen direkte per egen telefon. I introteksten til undersøkelsen ble det informert om at undersøkelsen var anonym og at svarene ble behandlet konfidensielt. Det var også lenke til utfyllende informasjon om undersøkelsen på Orklands hjemmeside NyeOrkland.no og det ble oppgitt e-postadresser til to ansatte man kunne henvende seg til ved spørsmål. Første SMS ble sendt ut den 29.08.19, purring den 03.09.19 og 16.09.19.

Kommunene har i dag ulike tekniske løsninger for utsending. SMS gikk derfor også ut til hytteeiere i noen av kommunene der SMS-varselet er lagt opp for dette, og noen av disse har valgt å svare selv om de ikke er fast bosatt i Orkdal, Meldal, Snillfjord eller Agdenes. Datamaterialet i foreliggende rapport inneholder kun svarene fra innbyggere med bostedsadresse i en av Orklandskommunene.

Det var også mulighet for å svare på undersøkelsen fra kommunenes hjemmeside. Undersøkelsen var lagt opp slik at det kun var mulig å svare én gang per digitale enhet.

Forhåndsomtale

Orklandstemmen ble forhåndsannonsert i egen valgavis som innstikk i lokalavisa og på avisas nettsider. Kommunen forhåndsinformerte i egen redaksjonell sak på digitale plattformer, dette ble også delt på Facebook av de øvrige Orklandskommunene. I NRKs valgsending fra Orkanger Torg ble også Orklandstemmen promotert av prosjektleder for Orkland Ingvill Kvernmo.

Premiering

Det ble tidlig i prosessen avgjort at det skulle legges opp til premiering for å motivere til økt deltakelse. Undersøkelsen åpnet opp for at innbyggerne kunne legge igjen sitt telefonnummer for å delta i konkurranse om å vinne nettbrett. Det ble trukket ut tilfeldige vinnere etter hver runde med utsending av SMS-er. Fornøyde vinnere ble kontaktet og intervjuene publisert på Facebook og NyeOrklands nettsider.

Informasjon til unge, e-post til ansatte og plakater

Det ble publisert informasjon på siden «Ung i Orkdal» på Facebook med oppfordring til ungdom over 16 år om å svare på undersøkelsen. For å nå alle kommunalt ansatte i de fire kommunene ble det sendt e-post med oppfordring om å svare på undersøkelsen etter andre purring. Det ble også hengt opp plakater og informasjon i de kommunale enhetene og i servicetorg i de respektive kommune.

Dialogmøter

Planprogrammet for kommuneplanens samfunnsdel beskrev to hovedformer for medvirkning: spørreundersøkelse for innbyggerne og dialogmøter. Dialogmøtene sikrer medvirkning fra sårbare grupper. Det ble arrangert dialogmøter med henholdsvis Eldreråd og Råd for personer med nedsatt funksjonsevne den 29. August 2019, for å innhente innspill til kommuneplanens samfunnsdel.

Tilsvarende ble det arrangert ungdomssamling i Knyken den 14.-15. Oktober 2019. Her ble noen av spørsmålene brukt i Orklandstemmen løftet frem og diskutert.

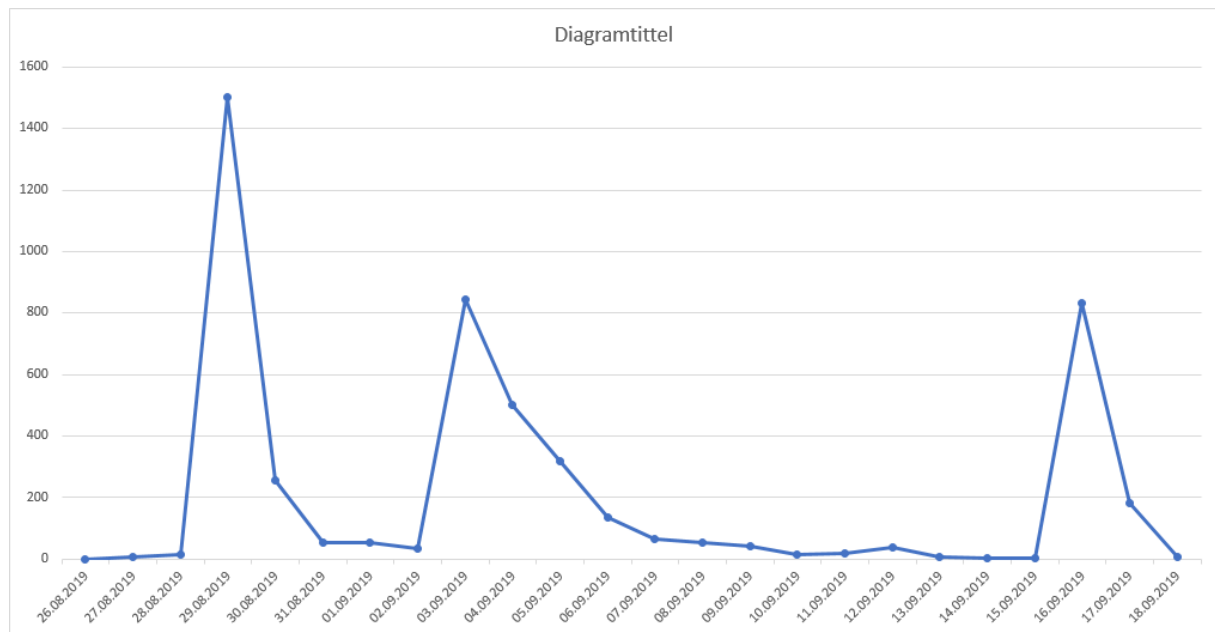
Digital annonsekampanje

Det ble gjennomført en annonsekampanje på Facebook. To ulike annonser ble publisert i perioden mellom SMS-ene, der utgangspunktet var korte intervjuer med barnehagebarn som filosoferte om fremtiden. Annonsene var satt opp med direkte link til undersøkelsen, og med samme geografiske nedslagsfelt som SMS. Det vil at den ble synlig bare for de som har postadresse i Orkland. Dette tilsvarte 11.000 Facebook-kontoer.

Den første annonsen nådde 7102 Facebook-brukere og 955 av disse trykte på lenken og startet undersøkelsen. Den andre annonsen nådde 4599 Facebook-brukere og 528 trykte på lenken og startet undersøkelsen. Distribusjon er styrt av trafikk og Facebook-sitt auksjonsprinsipp. En konvertering på nesten 12 prosent fra visning til å starte undersøkelsen vurderes som et godt resultat. Den høye konverteringsraten tyder på at annonsene i stor grad ikke ble oppfattet som tradisjonelle kommersielle annonser, noe som må antas ha sammenheng med både avsender og budskapsutforming.

Hoveddriveren for svar var SMS

Samlet sett ser vi av trafikken på undersøkelsen at hoveddriveren for svar var SMS-ene. Samtidig klarte vi å skape oppmerksomhet på forhånd og klarte å holde Orklandstemmen «varm» i hele perioden undersøkelsen var ute.

Figur 1: Tidslinje over respons på Orklandstemmen

Her fikk vi nok ekstra drahjelp av at Orklandstemmen ble gjennomført samtidig som valgkampen. Vi hadde søkelys på å ha jevnlig saker både på nettside og Facebook, samtidig som vi hadde informasjon ute i kommunale enheter og de respektive kommunenes servicekontor. Facebook-annonsene fungerte godt for å holde «trykket» oppe mellom SMS-ene. Premieringen må også antas å hatt en viss effekt.

Til neste gang – legge til rette for bedre medvirkning

I dialogmøte 29. august om samfunnsdelen i kommuneplanen og Orklandstemmen med Eldreråd og Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne ble det uttrykt at det var uheldig at undersøkelsen kun var tilgjengelig digitalt. Teknologiske barrierer hindrer deltakelse for enkelte og undersøkelsen burde derfor være tilgjengelig i papirversjon, for å legge til rette for et mer representativt datamateriale. Rådene fikk i forlengelsen av møtet anledning til å komme med skriftlige uttalelser til planarbeidet.

Vi kunne ha gjort en bedre jobb ved å ha tiltak og informasjon på andre sosiale plattformer som Snapchat og Instagram, som står sterkere hos ungdom enn Facebook. Dette skyldes at kommunen ikke er til stede på disse plattformene i dag. Vi kunne også hatt tiltak som rettet seg mer direkte mot videregående skoler, voksenopplæringen for fremmedspråklige og mot eldre.

Slik har vi gått fram i analysearbeidet

Vi har analysert datamaterialet ut fra relevante tema for kommuneplanens samfunnsdel. Svarene er sortert på bakgrunnsspørsmålene (kjønn, bostedskommune, alder osv.) og vi har gjort krysset svarene fra ulike spørsmål. I denne rapporten gjengir vi de mest fremtredende funnene. Analysen er ikke uttømmende og datamaterialet gir muligheter for et langt mer omfattende analysearbeid. Orklandstemmen gir slik grunnlag for kommunens videre planarbeid ut over kommuneplanens samfunnsdel.

Vi har valgt å slå sammen «enig» og «delvis enig» og «uenig» og «delvis uenig» i analysen, for de spørsmålene der innbyggerne skulle ta stilling til ulike påstander. Vår vurdering er at dette gjør datamaterialet lettere håndterbart, samtidig opprettholdes tendensen i materialet. Med dette prinsippet mister vi muligheten for å nyansere, for eksempel vil det ikke være tydelig hvilke påstander det er ubetinget enighet eller uenighet om. Samtidig gir ikke undersøkelsen noe svar på *hvorfor* noen velger å svare *delvis enig/uenig*, vi får dermed ikke gjort nærmere analyse av spørsmålet uansett.

Når datamaterialet sorteres på bakgrunnsspørsmål, vil vi ofte se en prosentvis variasjon i datamaterialet. Eksempelvis kan det være en større prosentandel i Snillfjord som er enige i en påstand enn i Orkdal. Vi har lagt følgende til grunn for hvordan vi omtaler variasjonen i datamaterialet:

- < 2 % Ingen forskjell
- 3-5 % Liten forskjell
- 6-10 % Forskjell
- > 11 % Markant forskjell

Vi har vurdert svarene som ble kategorisert «annet» (gjelder enkelte spørsmål). Disse gir grunnlag for å vurdere tilleggsalternativer for neste undersøkelse, eksempelvis *militærtjeneste* som hovedbeskjeftigelse. Ut over det ga ikke «annet»-svarene grunnlag for videre oppfølging i analysen.

Fritekstanalyse med utgangspunkt i kommunens fire roller

For å kunne bruke informasjonen videre som grunnlagsdata i kommunens planarbeid, analyserte vi fritekstsvarene med utgangspunkt i kommunens fire roller slik de er definert av kommunal- og

moderniseringsdepartementet (KMD ekspertutvalg 2014: *Kriterier for god kommunestruktur*). Flere av svarene kunne knyttes til flere oppgaver.

Kommunens rolle som samfunnsbygger

Generelt handler dette først og fremst om de store overordnede grepene i kommuneplanleggingen. Langsiktig arealbruk, utbygging av infrastruktur, steds- og sentrumsutvikling, næringsmiljø, miljø og folkehelse. Denne rollen favner bredere enn kommunens lovpålagte oppgaver, og betinger i stor grad samarbeid med og mobilisering av aktører utenfor kommunen. Kommunen som planmyndighet skal sikre helhetlig utvikling av samfunnet, vekst og utvikling i hele kommunen. Kommunene er med sin lokalkunnskap og veiledningskompetanse førstelinjetjeneste for bedrifter, samfunnsentreprenører, ildsjeler og gründere, og bør mobilisere og støtte opp under lokale initiativ – eksempelvis innen inkludering og stedsutvikling. Samarbeid med innbyggere, lag, organisasjoner, næringsliv og kompetansemiljø er avgjørende. Samarbeid med eksterne aktører fra regionalt til internasjonalt nivå er også viktig.

Kommunens rolle som tjenesteyter

Generelt handler dette om kommunen som produsent av velferdstjenester, underlagt statlige krav. Tjenestene skal være likeverdige mellom innbyggerne og mellom geografiske områder. Sektormyndighetene stiller krav til god kvalitet på tjenestene. Kommunene har en bred portefølje innenfor velferdstjenester. I tillegg kan de ta på seg oppgaver som ikke er lagt til andre offentlige eller private organ, for eksempel oppgaver innen kultur, næring og natur. Det legges også til rette for at kommunen kan påta seg oppgaver, i form av statlige tilskudd. Det gis for eksempel tilskudd til arbeid med barn og unge.

Kommunens rolle som arena for demokratiet

Generelt gjelder dette kommunens demokratiske rolle, som er blitt stadig viktigere med oppbyggingen av et velferdssystem hvor kommunen er sentral leverandør. Kommunens ledelse må ta hensyn til innbyggernes meninger om kommunen som demokratisk organ, tjenester som tilbys og prioritering av midler. Dette er en spore til effektivitet i enkeltkommunen. Demokrati handler også om å skape arenaer og ulike former for deltakelse, også utenom valg. Innbyggerne skal bli inkludert og hørt.

Kommunens rolle som myndighetsutøver

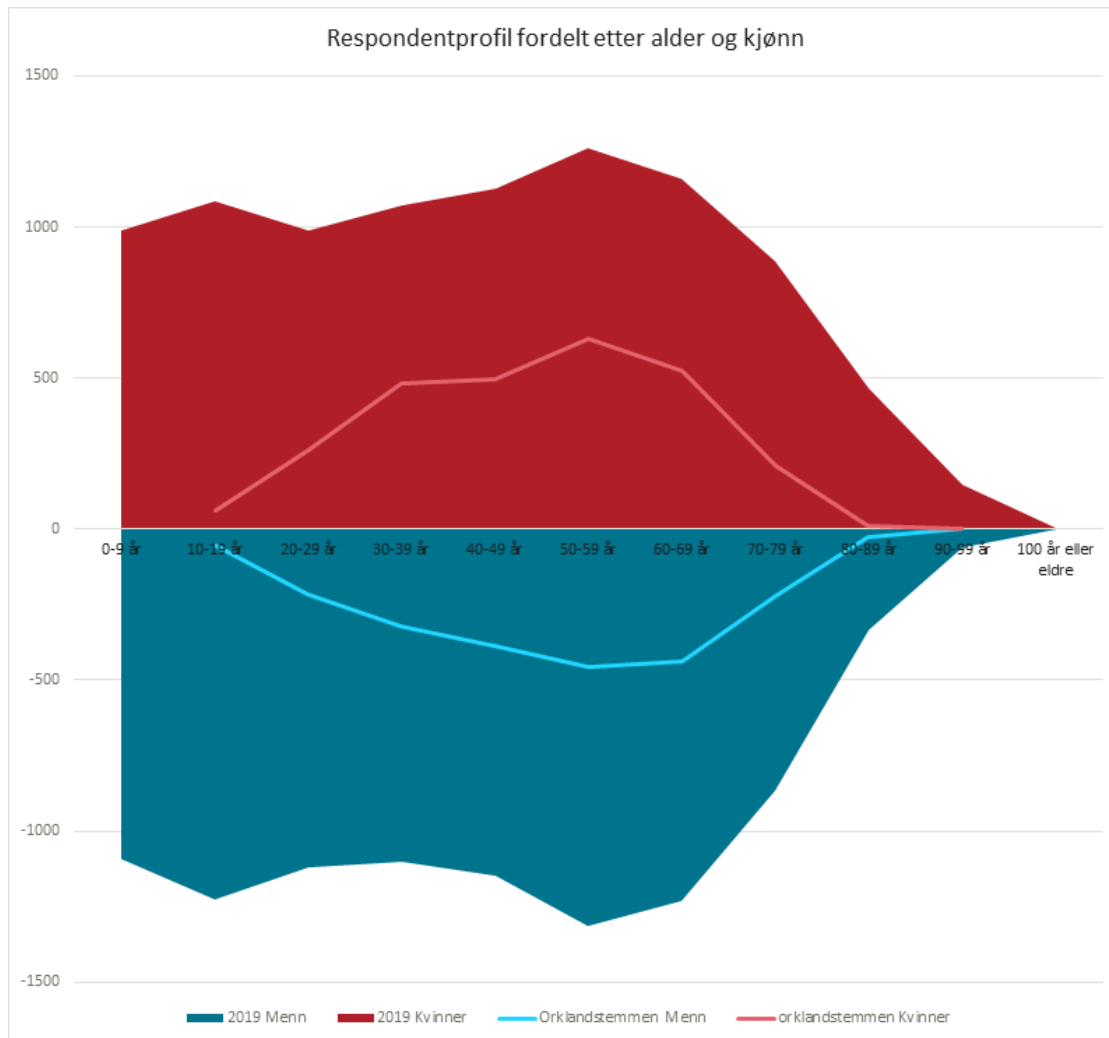
Generelt handler dette om kommunens myndighet innenfor en rekke fagfelt. Kommunen utøver sin myndighet over enkeltindivider, bedrifter eller organisasjoner. Myndighetsutøvelse er nært beslektet med tjenesteyting, førstnevnte dreier seg om utmåling av tjenester til en part mens sistnevnte er oppfølgingen i form av tjenesteproduksjon. Myndighetsutøvelse er også sentralt for kommunens rolle som samfunnsbygger, da f.eks utbyggere er avhengige av vedtak fra kommunen. Effektiv og korrekt saksbehandling legger til rette for samfunns- og næringsutvikling. Det er viktig at informasjon fra kommunen er godt tilgjengelig. Kommunens saksbehandlere må være konstruktive i møte med innbyggerne. God myndighetsutøvelse handler om åpenhet, likebehandling, gjennomsiktighet og å handle i tråd med vedtak.

God oppslutning - Disse har svart på spørreundersøkelsen

Det er god svarprosent på undersøkelsen, sammenlignet med tilsvarende undersøkelser. Hele 41 % av de 11704 innbyggerne som er invitert til å svare på undersøkelsen, har svart. Det er best svarprosent i Snillfjord med 53 %, de øvrige kommunene har svarprosent på henholdsvis Orkdal 44 %,

Agdenes 42 % og Meldal 33 %. Antall besvarelser utgjør om lag 27 % av den totale befolkningen i nye Orkland.

Figur 2 viser en sammenstilling av respondentene fordelt etter alder og kjønn, sammenlignet med SSBs befolkningstall (merk: inneholder tall fra hele Snillfjord kommune).

Figur 2: Respondentprofil fordelt etter alder og kjønn, sammenlignet med tall fra SSB (2019)

Figuren viser i grove trekk at det er god representativitet når det gjelder alder. Det er dårlig oppslutning blant de yngste, selv om mye av skjevheten i figur 2 skyldes at undersøkelsen var åpen kun for de fra 16 år og oppover. Det er en viss kjønnsmessig skjevhet - det er flere kvinner enn menn som har svart på undersøkelsen, i populasjonen er det flest menn.

- Det er størst andel, ca. 22 %, av de som har svart er født mellom 1960 og 1969. Deretter kommer aldersgruppene født mellom 1950 og 1959, ca. 20 %, og aldersgruppen født mellom 1970 og 1979, ca. 18 %. Dette samsvarer også med befolkningsprofilen for Orkland som viser at det er det er flest innbyggere i disse aldersgruppene. Den eldste respondenten er født i 1927.
- 55 % av de som har svart på undersøkelsen er kvinner og 45 % er menn.
- 72 % av respondentene har fullført videregående opplæring eller har høyere utdanning.
- 76 % av de som har svart på undersøkelsen er gift eller samboere.
- 90 % av de som deltok i undersøkelsen stemte ved siste valg.

- 63 % har ikke har forsørgeransvar for barn under 18 år.
- 35 % av de som har svart på undersøkelsen er ansatt i offentlig sektor, mens 30 % er ansatt i privat sektor, 17 % er pensjonister og ca. 7 % er selvstendig næringsdrivende.
- 83 % av respondentene har bodd i sin kommune i mer enn 10 år.

Slik lyder Orklandstemmen!

Hvordan har innbyggerne det i dag?

Innbyggerne er godt fornøyd med egen kommune i dag, selv om ikke alle opplever å ha mulighet til å være med å utvikle sitt eget lokalsamfunn.

Innbyggere er jevnt over godt fornøyde med kommunen sin. 92 % mener at kommunen er en god kommune å vokse opp i, og at kommunen leverer tjenester tilpasset deres behov. 72 % mener kommunen tar i bruk ny teknologi, her er det kun liten kommunevis forskjell. 64 % opplever kommunen sin som klima- og miljøvennlig. 66 % oppfatter kommunen som en attraktiv arbeidsgiver. 82 % er enige i at kommunen samarbeider med frivilligheten. 70 % mener kommunen har en sunn økonomi, her er det likevel markant variasjon mellom kommunene med henholdsvis 69 % i Orkdal og 89 % i Agdenes som ytterpunkter.

71 % av de som har svart på undersøkelsen opplever i større eller mindre grad å ha mulighet til å være med å utvikle sitt eget lokalsamfunn. Andelen av de som opplever å ha mulighet til å være med å utvikle eget lokalsamfunn er markant lavere i Orkdal (67 %) enn i de øvrige kommunene (77-79 %).

18 % svarer at de ikke opplever å ha denne muligheten. Her samsvarer tallene med Steinkjerundersøkelsen «Folkestemmen».

Innbyggerne er godt fornøyd med kvalitetene på eget bosted i dag.

Innbyggerne trives godt i sitt nærområde, hele 97 % svarer bekreftende på dette og innbyggerne i de enkelte kommunene svarer likt. Generelt er det overveiende flertallet i undersøkelsen fornøyd med tilgangen på de fleste faktorene vi har spurt etter i denne delen av undersøkelsen. Innbyggerne opplever i hovedsak å ha god tilgang til både kulturaktiviteter og muligheter for turer og fysisk aktivitet. De er også godt fornøyde med bredbåndstilbud og mobildekning i nærområdet.

Innbyggerne i alle av Orklandskommunene opplever at det er trygt å ferdes i sitt nærområde, her er det totalt 95 % som er enige. Et overveiende flertall er også fornøyd med henholdsvis skolevei og arbeidsvei. Likevel er det her en markant forskjell mellom Agdenes (64 %) og de øvrige kommunene (80 %), når det gjelder om de er fornøyde med arbeidsveien.

Vi finner likevel markante forskjeller for noen av de påstandene vi har satt fram, disse beskrives nærmere i avsnittene under. Først og fremst er forskjellene knyttet til bostedskommune. For noen av faktorene er det da et mindretall som er fornøyde i noen av kommunene. Analysen viser jevnt over få kjønnsforskjeller i svarene. Det er forskjell mellom aldersgrupper for noen av spørsmålene.

Det er markante geografiske forskjeller i hvor fornøyde respondentene er med tilgangen til møteplasser og sosiale treffpunkt

Kun et knapt flertall, 57 %, mener at det er god tilgang til møteplasser og sosiale treffpunkt. Det er markant forskjell mellom kommunene, med 62 % i Orkdal mot ca 50 % for hver av de øvrige kommunene. Respondentene kunne oppgi flere svar på hvilke møteplasser de foretrekker. Her var det alternativet *kafè, restaurant, utested, pub* (serveringssteder) som har fått klart best uttelling. 69 % av respondentene har krysset av for dette, og dette alternativet er rangert øverst av respondenter fra alle kommuner. Den mest fremtredende geografiske forskjellen knyttet til spørsmålet om møtesteder er at svaralternativet *samfunnshus/grendahus* fikk markant høyere score av respondenter fra de to minste kommunene (Agdenes og Snillfjord).

Det er markante geografiske og aldersmessige forskjeller på om respondentene er fornøyd med tilgangen på boligtomter.

61 % av de som har svart på undersøkelsen er enig i at det er god tilgang på boligtomter. Det er markant forskjell kommunene i mellom. Her er det folk i Agdenes som er mest fornøyd med tilgangen til boligtomter (73 %), mens folk i Orkdal er minst fornøyd med 58 %.

Det er markante geografiske og aldersmessige forskjeller på om respondentene er fornøyde med tilgangen på boliger som passer deres behov og tilgang på relevante arbeidsplasser.

64 % av alle som har svart på undersøkelsen er enige i at det god tilgang på boliger som passer deres behov. Her er de geografiske forskjellene imidlertid markante. Orkdal scorer høyest med 68 %, i Snillfjord er kun 48 % fornøyd. Opplevelsen av at det boliger som passer deres behov øker med respondentenes alder. 57 % av 20-åringene er fornøyd mot 73 % av de som er 80 år og eldre. Et knapt flertall på 59 % har svart at de er enige i at det er tilgang til relevante arbeidsplasser. Det er markant forskjell kommunene i mellom. I Orkdal er tallet 71 %, i Agdenes er det kun 30 % som er enige i påstanden. Meldal og Snillfjord scorer også relativt lavt med henholdsvis 38 % og 42 %. Det er markante forskjeller mellom aldersgruppene, hvor tallet er 64 % av respondenter i 60-årene mot 52 % av respondentene i 20-årene. Offentlig ansatte er i større grad enn ikke-offentlig ansatte tilbøyelig til å være enig i påstanden, men forskjellen mellom disse gruppene er liten. Det er også markant forskjell mellom svarene i Orklandstemmen og Folkestemmen i Steinkjer. I Steinkjer svarer kun 42 % at de har tilgang på relevante arbeidsplasser.

Flertallet mener at det ikke er god tilgang på offentlig transport.

Spørsmålet om tilgang til offentlig transport var et av de spørsmålene med mest negativ respons. Kun 41 % av respondentene totalt var enige i at tilgangen på offentlig transport er god, mens 56 % av respondentene i undersøkelsen er uenige. Det er markant forskjell kommunene i mellom, der 84 % av respondentene fra Agdenes og Snillfjord ikke er fornøyd. I Orkdal er det kun 39 % som er uenige. Respondentene er mest fornøyd i kommunene med best kollektivdekning.

Det er også markant forskjell mellom aldersgrupper, der et flertall på 58 % av de over 80 er fornøyd med tilgangen på offentlig transport. Blant de yngste aldersgruppene er mindretallet fornøyd, eksempelvis 42 % av respondenter i tjuårene.

Flertallet vil anbefale venner å flytte til sitt nærområde

86 % av respondentene har svart at de vil anbefale venner å flytte til sitt nærområde.

Den årsaken som de fleste peker på er at det er *trivelig nærmiljø*, videre at det er *gode grøntområder, friområder og mulighet for friluftsliv*. Dernest kommer *gode sykkelstier og turløyper*, og at *det en trenger i hverdagen er godt tilgjengelig*. Det er *lett å få barnehageplass, lett å finne bolig og det er fint her!* Kun 5 % av de som har svart på undersøkelsen vil *ikke* anbefale venner å flytte til sitt nærområde.

Det er likevel forskjell kommunene mellom. Det er først og fremst i Orkdal at god tilgang på sykkelstier og turløyper fremheves. 35 % av respondentene fra Orkdal har krysset av for dette, tallet er markant lavere i de øvrige kommunene. Tilsvarende er det en andel på 36 % av respondentene fra Orkdal som oppgir at det de trenger i hverdagen er lett tilgjengelig, her er også tallet for de øvrige kommunene markant lavere. Svarene på dette spørsmålet er sammenfallende med resultatene fra Folkestemmen.

Hva er innbyggerne opptatt av når vi bygger ny kommune?

Flertallet mener området *Helse og mestring* bør få mer penger i neste budsjett.

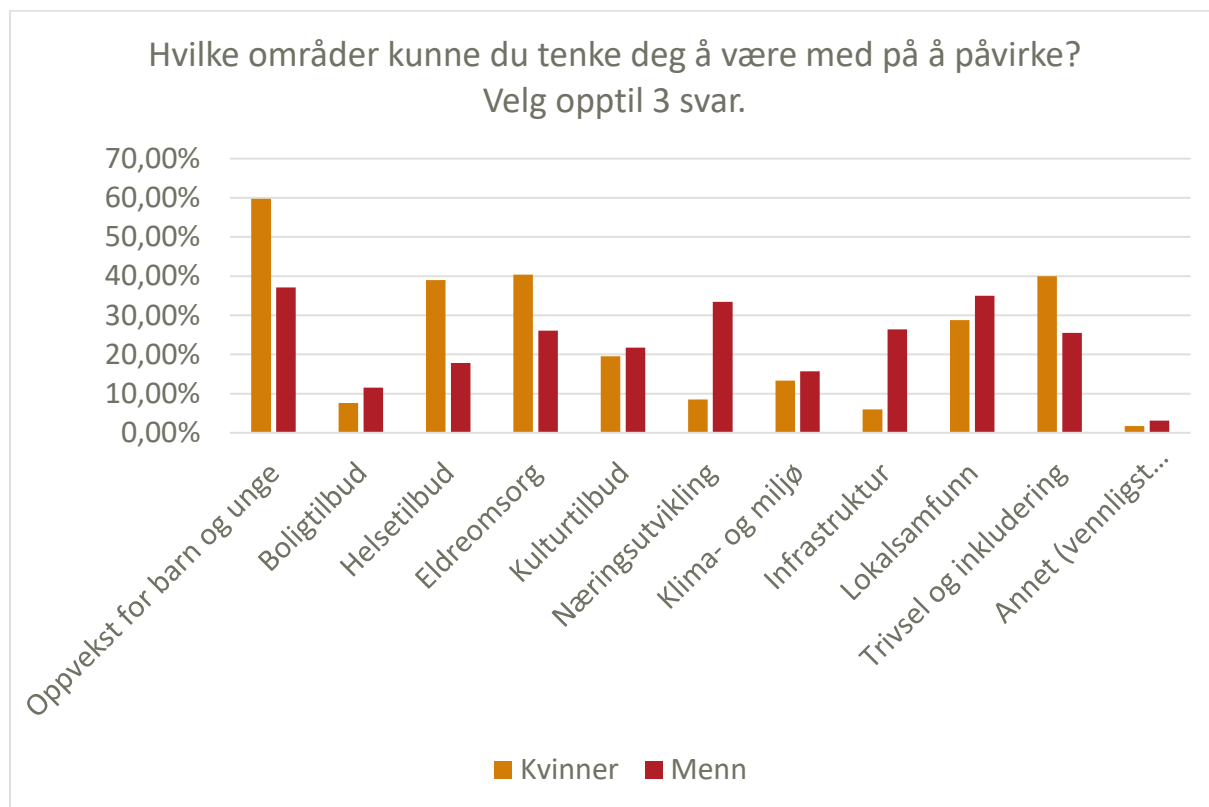
Det er et klart flertall på 56 % av de som har svart som mener at helse og mestring bør prioriteres i budsjettet, foran henholdsvis oppvekst (25 %), teknisk (13 %) og kultur (6 %). Analysen viser at det er markante forskjeller ut fra ulike sorteringsvariabler:

- Det er en markant større andel (68 %) av lavt utdannede (grunnskolenivå) som mener at *helse og mestring* bør prioriteres, enn av de med mer enn 3 års høyskoleutdanning.
- I Orkdal er det 61 % som mener det er viktigst å prioritere *helse og mestring*, tallet i de andre kommunene er markant lavere. Det er tilsvarende en forskjell i prioriteringen av området *teknisk*, det er færre som vil prioritere dette området enn i de andre kommunene.
- De som *ikke* har forsørgeransvar er markant mer tilbøyelig til å prioritere helse og mestring enn de som har forsørgeransvar. Det er også en tendens til at antallet som vil prioritere dette budsjettområdet avtar med antall barn, her er tallene noe usikre grunnet lavt antall respondenter.
- Uansett sorteringsvariabel er det likevel den samme rekkefølgen på prioriteringen, det vil si at *helse og mestring* scorer høyest og *kultur* lavest.

Innbyggerne mener vi bør markedsføre oss som *næringskommune*, men er mer opptatt av å være med og påvirke andre områder.

På spørsmål om hva Orkland kommune bør markedsføre seg som var det mulig å velge inntil tre svaralternativer, herunder muligheten for å svare åpent. Det alternativet som fikk klart høyest score var *næringskommune*. 60 % av respondentene hadde krysset av for dette alternativet, mot *folkehelsekommunen* som det nest mest valgte alternativet med 39 %. *Friluftskommunen* ble rangert på tredje plass, 31 % hadde valgt dette. Når vi sorterer tallene ser vi markant variasjon mellom kjønnene, for eksempel er det *folkehelsekommune* som scorer høyest blant kvinner med 51 % over næring med 50 %. Blant menn er det 73 % som har krysset av for *næringskommune*. Tendensen til å velge *næringskommune* økte også med alder. Blant den yngste aldersgruppen (16-19 år) får *klima og miljøkommunen* nest høyest oppslutning med 37 %.

Når Innbyggerne blir spurt om hvilke områder han/hun vil være med på å påvirke er det imidlertid *oppvekst for barn og unge* som får klart høyest uttelling. 50 % har krysset av for dette, etterfulgt av *eldreomsorg* (34 %) og *trivsel og inkludering* (34 %). Kun 19 % av innbyggerne har krysset av for at de vil være med å påvirke *næringsutvikling*. Det er altså ingen entydig sammenheng mellom den profilen innbyggerne ønsker at kommunen skal ha og hva de selv vil være med på å påvirke.

Figur 3: Hvilke områder kunne du tenke deg å være med på å påvirke, fordelt på kjønn

Som figur 3 viser er svarer kjønnene ulikt. Det er likevel *oppvekst for barn og unge* som scorer høyest blant begge kjønn.

Fordelt på kommune er det fortsatt *oppvekst for barn og unge* som scorer høyest, men det er noe variasjon i hvordan respondenter fra de ulike kommunene vektlegger de andre svaralternativene. For eksempel er *klima og miljø* rangert på 2. plass i Snillfjord og Meldal, og 3. plass i Agdenes. Når responsen fra Orkdal telles med, havner *klima og miljø* langt ned på lista. Kun 15 % av totalen ser *klima og miljø* som et tema de vil være med og påvirke.

Innspill i fritekst: Innbyggerne er opptatt av at alle deler av Orkland skal ivaretas i byggingen av ny kommune.

Avslutningsvis i Orklandstemmen er det to spørsmål hvor innbyggerne kunne gi uttrykk for sine meninger i form av fri tekst. Mange valgte å benytte seg av dette.

1. «Hva synes du er viktig å ta hensyn til i planleggingen og etableringen av "Nye Orkland kommune"?»

Vi fikk svar fra 1305 respondenter på dette spørsmålet. Svarene ble analysert ut fra kommunens roller som nevnt over, mange svar berørte flere tema og flere roller. Svarene fordelte seg slik: Kommunens rolle som samfunnsbygger: 949 kryss, Kommunens rolle som myndighetsutøver: 127

kryss, Kommunens rolle som arena for demokrati: 271 kryss, Kommunen som tjenesteleverandør: 444 kryss. Vi gjorde også noen frekvenssøk på utvalgte ord blant fritekstsvarene til dette spørsmålet, for å sammenstille dette med øvrige funn i analysen. Sitater fra Orklandstemmen er tatt med for å illustrere datamaterialet.

Det overordnede bildet av analysen er at innbyggerne er opptatt av lokalsamfunnet/nærområdet sitt, i byggingen av ny kommune. Dette omfatter både forhold som går på samfunnsbygging, tjenester og demokrati.

Analysen viste at et overveiende flertall av fritekstsvarene kunne knyttes til kommunens rolle som samfunnsbygger. Dette ga seg utslag i form av uttalelser om stedsutvikling og at hele kommunen måtte tas i bruk. Mest fremtredende var at innbyggerne var opptatt av at alle steder i den nye kommunen måtte inkluderes. Fokus var spesielt på mindre steder/utkantene, men det var også flere eksempler på at folk var opptatt av sentrum. Ordet *alle* gikk igjen i datamaterialet 221 ganger. *Sentrum* ble nevnt 104 ganger, dog ikke alle med positivt fortegn. *Næring*, som innbyggerne er opptatt av i markedsføringen av kommunen, nevnes 35 ganger. *Buss* nevnes 28 ganger, *kollektiv* 32 ganger. *Miljø* rangeres langt nede på lista i innbyggernes prioritering av hvilke områder de vil være med og påvirke, men nevnes 50 ganger i fritekstfeltet. Det er også 16 treff på ordet *natur* og 9 treff på *vindmølle/-turbin/-kraft*. Dette reflekterer en viss interesse for tema. Tilsvarende er det mindre enn 20 treff på *landbruk/jordbruk/jord(-)vern/dyrkamark*.

Relevante sitater:

- *Ta vare på hele kommunen, også utkantene! Ikke glem de små plassene, en kommune består av mer enn en "bykjerne". Ikke sentraliser alt og alle til Orkanger sentrum. Folk setter pris på å ha et godt tilbud i nærmiljøet sitt.*
- *Balansert utvikling av hele kommunen - med gode sentrumstilbud som også føles nyttige for distriktene.*
- *Man må være villig til å prioritere/satse på sentrum med kulturinstitusjoner*

Innbyggernes fokus på å ivareta *hele* kommunen kan også relateres til kommunens rolle som tjenesteyter. Her var majoriteten opptatt av at det skulle være likt tjenestetilbud til alle, uavhengig av hvor de bor i ny kommune. Dette er spesielt viktig på grunn av store avstander og dårlig kollektivdekning. Bom innad i kommunen medfører forskjellsbehandling. Folk var ellers opptatt av gode tjenester generelt. Ordet *tjeneste* hadde en frekvens på 86 i datamaterialet. Ordet *helse*, som innbyggerne var opptatt av i budsjettspørsmål, er kun nevnt 17 ganger. *Barn og unge* nevnes 20 ganger, *ungdom* 28. *Oppvekst for barn og unge* nevnes i undersøkelsen som det området flest er interesserte i å være med og påvirke. Sitat:

- *At det blir aktivitet, arbeidsplasser og bosetting i alle deler av kommunen veldig viktig. Bom innad i kommunen må bort. Skole, barnehage og helsesenter må opprettholdes i alle "gammelkommunene"*
- *Det er viktig å opprettholde de få tilbudene vi har på Krokstadøra. Det er elendig kollektivtilbud, det er en dyr bomring og alle fritidstilbud unntatt for de som går på ski foregår i orkdalsområdet. Vi er så heldige å ha folkebad og det er et supert tilbud for familien og barna våre. I tillegg har vi en flott fysioterapeut vi må få beholde! Det er bortkasta tid og unødvendig tapt arbeidsinntekt om vi må kjøre til Orkanger på behandling. I tillegg får vi ekstrautgiften bomringen medfører. Det bygges nytt fysioterapirom på Krokstadøra, så*

orkdalingene er hjertelig velkommen hit isteden. Det er også elendig tilbud til barna/ungdommene våre. Så spre tilbudene utover i bygdene, ikke bare ha alt på Orkanger!

Det demokratiske perspektivet kom også til syne i mange av svarene, gjennom ønsket om at innbyggere fra alle deler av kommunen måtte bli hørt og kunne bidra med lokalkunnskap. Flere var opptatt av tilrettelegging for deltakelse, for eksempel møteplasser. I datamaterialet gikk ordet *inkluder** (flere ord med samme ordstamme) igjen 98 ganger. Sitat:

- *Hør på lokal folket*
- *Felles møteplasser og arrangement der alle kan uttrykke sine meninger*
- *At folk bor i hele kommunen, og at ikke alle har digital teft.*

Fritekstsvarene inneholdt også kommentarer orientert mer mot kommunen som myndighetsutøver. Disse svarene reflekterte et ønske om en åpen forvaltning og god informasjonsflyt. Ordet *åpen/åpenhet* gikk igjen 25 ganger. Sitat:

- *Åpen, gjennomsiktig, ryddig og lett tilgjengelig informasjonsflyt.*
- *Åpenhet og lytting til innbyggerne .*

2. «*Til sist – nå har du ordet Har du andre kommentarer, ideer eller tanker som du vil formidle til Nye Orklands administrasjon og politikere?*».

Vi fikk svar fra 1130 respondenter på dette spørsmålet. Svarene fordelte seg slik: Kommunens rolle som samfunnsbygger: 639 kryss, Kommunens rolle som myndighetsutøver: 186 kryss, Kommunens rolle som arena for demokrati: 127 kryss, Kommunen som tjenesteleverandør: 459 kryss. Vi gjorde også noen frekvensøk på utvalgte ord blant fritekstsvarene til dette spørsmålet, for å sammenstille dette med øvrige funn i analysen. Sitater fra Orklandstemmen er tatt med for å illustrere datamaterialet.

Også for dette fritekstspørsmålet var det et flertall av svarene som kunne knyttes opp mot kommunens rolle som samfunnsbygger. Tilsvarende som for det forrige fritekstspørsmålet var det også her mange som var opptatt av at hele kommunen må tas i bruk, det må være fokus på stedsutvikling også på bygda. *Alle* (169), *inkluder** (24 treff), *Sentrum* (67 treff) og *utkant* (65 treff) var ord som gikk igjen. *Kulturhus* hadde en frekvens på 29 treff, hvorav noen få var negative til satsning på dette. Mange var opptatt av spørsmål på overordnet nivå, tema som gikk igjen var *vei* (110 treff på ordet *veg/vei*), *miljø/klima* (67 treff), *kollektiv/buss* (59 treff), *Næring* (40 treff), *Vind* (26 treff), *natur* (22 treff). Disse temaene er knyttet til overordnede planleggingsgrep og betinger kommunalt samarbeid med/mobilisering av eksterne aktører (f.eks fylkeskommune). Blant de innspillene som omhandlet *veg/vei*, var i tillegg til veistandard *bom* (18 treff) og *støy* (14 treff) tema som gikk igjen i flere innspill. Det er få treff på landbruksrelaterte begrep også for dette fritekstfeltet, til sammen 13 treff på ordene *landbruk/jordbruk/jord(-)vern/dyrkamark*.

Relevante sitater:

- Orkland kommune må ordne med en solid beredskapsavtale med frivillige hjelpeorganisasjoner i kommunen for å opprettholde beredskapen ved ev. krise- og katastrofesituasjoner (...).
- (...) Ingen skole og barnehage i nærmiljøet vil føre til at unge folk trekker seg bort fra utkantene og inn til de større stedene. Vi trenger folk ute på bygdene og bygda trenger folk.

Levende lokalsamfunn fører til trivsel i hele kommunen. Det er viktig å bli sett, hørt og respektert som den du er, der du er.

- Håper når Orkland Kommune er oppe å går ifra neste år att det blir satt fokus på veistandarden rundt omkring i hele den nye kommunen både kommunale og fylkesveier da veldig mye av veinettet er i veldig dårlig forfatning.
- Sats på godt samarbeid for å unngå "grendastrid" og krangel mellom de tidligere kommunene. Lytt til innbyggerne.
- Bussforbindelsen MÅ forbedres, spesielt når sentralisering av administrativ og veilednede hjelp ved evt. Spørsmål sitter på Rådhuset i Orkdal. NAV, Politi, tannbehandling, jobbtilbud osv. Ikke alle har førerkort. Ungdommen som ønsker større jobbtilbud sliter med å finne løsninger pga. dårlig bussforbindelse, eldre som trenger veiledning ift. NAV osv. sliter med å nå tjenestetilbudet. Skal storkommunen fungere i alle samfunnslag, må en tilstrekkelig bussforbindelse være et minstekrav.

Kommunens rolle som tjenesteyter: Mange innbyggere er opptatt av *helse* (102 treff), *barn og ungdom* (til sammen 216 treff) og *eldre* (76 treff). Innbyggerne snakker om at det skal være gode og likeverdige tjenester i kommunen uavhengig av bosted, og at det vil være vanskelig for mange om tjenester sentraliseres. Tidligere i denne rapporten er det framhevet at innbyggerne er opptatt av barn og unge i Orkland, det kommer tydelig fram også når de får formidlet sine meninger i fritekst. Det gjelder både forhold som har med skole å gjøre (107 treff), men også fritidstilbud. Her er det mange innspill som går på ønske om tilbud til ungdom som ikke er interessert i idrett.

Relevante sitater:

- Viktig med nærhet til tjenestetilbudene for at de skal fortsette å være lavterskeltilbud. Må man forflytte seg feks 30 min med bil er det ikke lavterskel lengre, den kan bli for høy for mange (..).
- Håper kommunen kan involvere seg mer til ungdommer som ikke er interessert i ski og fotball her har dere mye å bidra med.
- Det brukes for mye penger på idrett og kultur. Nå må det bli mer fokus på eldre, spesielt omsorgsboliger og helsetun.

Kommunen som arena for demokrati: Innbyggerne er opptatt av at kommunen inkluderer alle innbyggere, både på tvers av bosted og andre variabler. Flere av innspillene har konkrete forslag til arenaer for demokrati, eller befolkningsgrupper det bør tilrettelegges for.

Relevante sitater:

- Etabler bygdeutvalg som har kanaler inn til administrasjon og kommunestyre / formannskap / hovedutvalg. Skolekretser kan være en naturlig inndeling av bygdeutvalgene.
- Skape miljø for deltagelse og engasjement.
- Være åpen, inkluderende, tidlig ute med informasjon. Høre på innbyggernes meninger. Sørge for gode tjenester. Fokus på egen kommune og egne innbyggere.
- Gjøre det lettere for ungdom å kommunisere med folkevalgte i kommunestyret og at unge skal få være med å påvirke/bestemme i saker som angår oss kanskje?

Kommunen som myndighetsutøver: Innbyggerne er opptatt av åpenhet, kommunikasjon og informasjon fra kommunen generelt og i beslutningsprosesser. Flere av innspillene peker på at kommunen kan bli bedre på dette. Det er også flere innspill på at informasjon ikke kun må bli tilgjengelig digitalt, da dette stenger mange ute. Ordet *åpen/åpne* har 50 treff.

Relevante sitater:

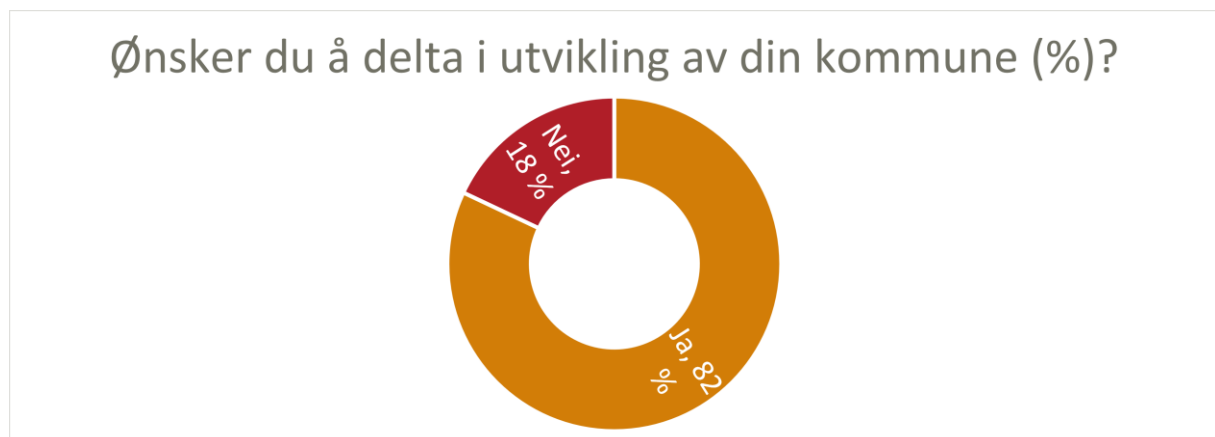
- Vær ydmyk, bygg tillit og vær tilgjengelig og ute blant publikum. Kommunikasjon er den viktigste nøkkelen for å skape samhold og samarbeid.

- Håper på en ærlig, inkluderende og åpen politikk der alle partiene (også dem små) blir hørt. Helse og omsorg må prioriteres de neste årene.
- Lytt til hverandre. Vær litt ydmyk. Bruk gjerne litt ekstra tid i saksbehandlinger. Vi blir over 18000 likeverdige innbyggere
- Håper at administrasjon /politikere ikke bare blir tilgjengelig på digital kommunikasjon.

Hvordan ønsker Innbyggerne selv å bidra i utviklingen av ny kommune?

Innbyggerne vil delta i utviklingen av kommunen sin, helst gjennom å delta i spørreundersøkelser. Svært få vil bli folkevalgt.

82 % av de som har svart på undersøkelsen har sagt at de vil delta i utvikling av egen kommune. De som ikke ønsker å delta har trukket frem *mangel på tid* og at de er *fornøyd med ting som de er* som årsaker til dette. Analysen viser at tilbøyeligheten til å svare *ja* på spørsmålet om å delta, øker med utdanningsnivå. Blant de som har utdanning på grunnskolenivå er det 64 % som vil delta i utvikling av egen kommune, mens det er 90 % blant de med mer enn 3 års høyere utdanning. Tilsvarende utgjør de med grunnskoleutdanning størst andel blant de som ikke vil delta i utvikling av egen kommune. Fordelt etter kommune er andelen som ønsker å delta i utvikling av egen kommune størst i Snillfjord (89 %) og lavest i Orkdal (80 %).

I spørreundersøkelsen var det mulig å velge tre former for å delta i utviklingen av kommunen. Her var det *svare på spørreundersøkelser* som fikk klart høyest oppslutning, 61 % av de som svarte hadde dette som ett av sine svaralternativ. 40 % hadde krysset av for at de ville *delta i frivillig arbeid*, 36 % ville *gi tilbakemelding og forslag til forbedring på tjenestene jeg bruker*, og 31 % ville *gi tilbakemelding og forslag til forbedring på tjenestene jeg bruker*. Det var ingen markante forskjeller fordelt etter kommune eller utdanningsnivå på dette spørsmålet.

Kun 4 % ønsker å bli folkevalgt, her er tendensen lik mellom kommunene og i samsvar med tallene fra Folkestemmen.

Ca. 44 % har aldri deltatt på åpne folkemøter, brukerundersøkelser fra kommunen, Bli-kjent-turer i Orkland, meldinger på kommunens Facebookside, eller GataMi/Annet. Gjennomgående ser man at de som svarer på slike undersøkelser fra offentlige virksomheter er de som er mest interessert og engasjert i utgangspunktet. Det er en utfordring at deltakelsen også for Orklandstemmen må antas å være svakest for de gruppene som ikke bruker å engasjere seg i åpne folkemøter, være med

på Bli-kjent-turer i Orkland, andre brukerundersøkelser eller meldinger på kommunens Facebook-side.

Gjennomgående er det større engasjement, jo høyere utdanning man har. Dette gjelder innen alle kategorier. Det er et merkbart skille mellom de med grunnskole og de har 3 år eller mer med høyere utdanning. Om du har mer enn 3 år høyere utdanning er det dobbelt så mange som de som har grunnskole som har vært med på åpne folkemøter. De som er yngre har i mindre grad vært med på brukerundersøkelser og åpne folkemøter. Når det gjelder meldinger på kommunens Facebook-side er dette noe overraskende relativt uavhengig av alder.

Innbyggerne er også positive til å engasjere seg i frivillig aktivitet på kommunalt initiativ.

Undersøkelsen viser også høy oppslutning på spørsmålet om å *delta med frivillig arbeid (for eksempel dugnadsarbeid, leksehjelp og eldreomsorg) i kommunal regi*. 76 % av Innbyggerne er positive til dette. Kommunene svarer forholdsvis likt på dette spørsmålet, med kun en liten forskjell i prosentvis oppslutning. Fordelt på utdanningsnivå er det samsvar mellom utdanningsnivå og positiv holdning til spørsmålet. Her er det markant forskjell mellom de som har grunnskoleutdanning (65 %) og de som har mer enn 3 år høyere utdanning (81 %).

Oppsummering – dette tar vi med oss inn i samfunnsplanen!

Det har vært svært god oppslutning om Orklandstemmen, det har gitt oss et solid grunnlagsmateriale å ta med inn i arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel. Det blir stadig større krav til kommunen om å samarbeide med flere for å kunne løse oppgaver en blir stilt ovenfor. Orklandsstemmen gir uttrykk for en utviklingsorientert og engasjert befolkning, dette er et godt utgangspunkt for samarbeid og samskaping i nye Orkland.

Orklendingen trives godt med sitt nærmiljø og er opptatt av å ta vare på det

Innbyggerne er fornøyde med kvalitetene i sitt lokalsamfunn og er opptatt av stedsutvikling for «alle» i den nye kommunen. Det er også viktig for innbyggerne at de har kjernefunksjonene (oppvekst, helse/mestring) tilgjengelig i sitt nærmiljø og et likeverdig tjenestetilbud. Orkland er stort arealmessig og det er stor geografisk variasjon i kollektivtilbud, dette understreker betydningen av lokale tilbud. Innbyggerne er spesielt opptatt av forholdene for barn og unge, og eldre.

Orklendingen er engasjert og vil bidra, med god støtte fra kommunen

Innbyggerne er positive til å delta i utviklingen av kommunen, også til å bidra i frivilligheten på kommunalt initiativ.

Innbyggerne vil bli hørt og vil bidra fra lokalt perspektiv. De vil ha møteplasser og tilrettelegging for medvirkning.

I «Kommune 3.0-perspektiv» er det en tankevekker at 18 % av respondentene (850 personer) opplever at de ikke har mulighet til å være med og utvikle eget lokalsamfunn, selv om tilsvarende undersøkelse i Steinkjer viser samme tendens. Undersøkelsen gir oss ingen direkte forklaring på hvilke årsaker som ligger bak, og om begrensningene er knyttet til respondenten selv eller samfunnet rundt. Det gir oss likevel en pekepinn på at vi har et forbedringspotensiale i å legge til rette for at alle innbyggere kan

bety noe for sitt lokalsamfunn. Dette kan legge til rette både for økt medvirkning generelt og stimulere til en økning av folk som vil bli folkevalgte.

Forskjellen mellom hva innbyggerne mener Orkland bør markedsføre seg som og hva de selv vil være med å påvirke er interessant i et «kommune 3.0»-perspektiv. Et stort flertall er opptatt av at Orkland skal markedsføre seg som næringskommune, men når det kommer til hvordan de selv kan bidra er de mer opptatt av det *nære* (barn- og unge, eldreomsorg og trivsel/inkludering). Kommunen kan jobbe for å senke terskelen for samfunnsbygging også på andre arenaer slik som *næring*.

Innbyggerne viser en lav interesse for å være med og påvirke *klima og miljø*, selv om undersøkelsen viser et visst engasjement for temaet i form av svar i fritekst som berører tema som miljø, natur og vindkraft. Det er også forbedringspotensiale med tanke på hvordan innbyggerne oppfatter kommunens engasjement på dette punktet. Dette må tas i betraktning i arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel.

Flere av funnene i undersøkelsen tas videre i kommunens øvrige planarbeid, det gjelder for eksempel tilgang til boligtomter og boliger tilpasset behov. Det kan være aktuelt å vurdere om dagens tilbud svarer til etterspørselen.